

TÜRKÇE KISA ÖYKÜLERDE EĞRETİLEME KULLANIMI

Gülsüm Songül ERCAN - Özge CAN

Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İzmir / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Eğretileme, Yapısal Eğretileme, Yönelimsel Eğretilme, Varlıkbilimsel Eğretileme, Kısa Öykü Metin Türü.

ÖZET

Eğretileme, iki şey arasında bağlantı kurmak veya bir benzerliği belirtmek için sözcüğün düz anlamından başka bir anlamda kullanılmasıdır. Düşünce ve eylemlerimizin bir parçası olan eğretilmeler kültürel bir olgudur. Bu çalışmada, eğretileme farklı yazarlar tarafından yazılmış dört farklı kısa öyküde incelenmektedir: *Karanfiller ve Domates Suyu* (Sait Faik Abasıyanık), *Keçi* (Yaşar Kemal), *Bir Orman Hikayesi* (Sabahattin Ali), ve *Harika Çocuk* (Orhan Kemal). Veri tabanımızda yer alan kısa öykü yazarları Türk edebiyatında önemli bir yeri olan yazarlardır. Seçilen yazarlardan Sait Faik Abasıyanık ve Yaşar Kemal şiirsel anlatımları ve gerçeği kurgulama biçimleriyle yine veri tabanımızda yer alan diğer yazarlar Sabahattin Ali ve Orhan Kemal'den farklılaşmaktadır. S. Ali ve O. Kemal ise yalın ve gerçekçi anlatımlarıyla dikkati çekmektedir. Bu çalışmada, söz konusu yazarların öykülerindeki eğretileme kullanımı Lakoff ve Johnson'ın (1980) 'Kavramsal Eğretileme Kuramı' kapsamında sınıflandırdığı yapısal, yönelimsel ve varlıkbilimsel eğretileme bağlamında incelenmektedir. Çalışmamızın bulgularının yazarlar arasındaki yalın/şiirsel/gerçekçi biçimsel farklılıkların eğretileme kullanımına sıklığı ve türüne yansıdığı önvaryılmaktadır.